

Mölndals kommun

2019-02-15

skola@molndal.se

fredrik.hellsten@molndal.se

Rektor för Toltpsskolan

Dnr 400-2017:10221

Birgitta.hellquist@molndal.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för att
utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och
beprövad erfarenhet vid Toltpsskolan i Mölndals
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet är att granska kvaliteten i rektorns och huvudmannens arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar och arbetar för att utbildningen i skolenheten, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar och arbetar för att utbildningen i grundskolan, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Granskningen utgår från följande definitioner av begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

Vetenskaplig grund – att skolorna såväl ska använda kunskap som härrör från vetenskapliga studier som att praktisera ett systematiskt utforskande för att kritiskt kunna granska, pröva och sätta resultat i ett sammanhang.

Beprövad erfarenhet – erfarenhet som är prövad, dokumenterad och genererad under längre tidsperiod och av många.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och deras respektive huvudman. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Toltorpsskolan och Mölndals kommun, som är huvudman för skolan, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Toltorpsskolan och Mölndals kommun den 15 och 16 januari 2019. Besöket och intervjuerna genomfördes av Oskar Cliffordson och Anna Wide. Intervjuer med lärare, rektor och tjänstemän hos huvudmannen har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten från de granskade skolorna och huvudmännen i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Bakgrundsfakta

Mölndals kommun gränsar till Göteborgs kommun. I kommunen finns 23 kommunala grundskolor och två fristående grundskolor. Cirka 7700 elever går i kommunens grundskolor.

Toltorpsskolan är en skola för elever i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-5. Vid granskningstillfället är 276 elever inskrivna i skolan.

Samtliga huvudmän och rektorer vid de skolor som besökts i samband med kvalitetsgranskningen har ombetts att lämna en verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen. I den beskrivs det mest omfattande utvecklingsarbetet som pågår.

Rektorn har beskrivit följande utvecklingsarbete:

Skolans mest omfattande utvecklingsarbete är Skolverkets satsning Specialpedagogik för lärande (SPFL).¹

Representanter för huvudmannen har beskrivit följande utvecklingsområde:

Kommunens mest omfattande utvecklingsarbete är Skolverkets satsning Specialpedagogik för lärande (SPFL).

Skolinspektionens bedömning

Toltorpsskolan

Rektors arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vid Toltorpsskolan fungerar väl.

Granskningen visar att det finns en fungerande struktur för det systematiska kvalitetsarbetet som bland annat innefattar återkommande enkäter med personal och elever samt utvärderingar och kontinuerliga samtal om verksamheten och resultat. Därmed identifieras de utvecklingsbehov som finns på skolan. Det prioriterade utvecklingsområdet överensstämmer enligt lärarna och rektor med skolans behov.

Det finns en tydlig ansvarsfördelning när det gäller arbetet med det prioriterade utvecklingsområdet, specialpedagogik för lärande (SPFL). Det finns fem processhandledare för detta arbete. De får utbildning av huvudmannen för sitt uppdrag och leder så kallade lärgrupper. Utbildningen av processhandledarna sker i samverkan med Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Ett par gånger per termin deltar rektorn i dessa utbildningar. Alla lärare och fritidspedagoger på skolan är med i någon av skolans lärgrupper. Det finns tid avsatt för möten i lärgrupperna varannan vecka. På dessa möten diskuterar lärarna inläst material, genomförda insatser i undervisningen och hur de ska gå vidare i arbetet. Varannan vecka används tiden istället till individuell inläsning.

Det material som ligger till grund för arbetet i lärgrupperna är bland annat forskningsresultat som Skolverket har valt att använda i projektet. Lärarna och rektorn säger att de inte förhåller sig speciellt kritiska till artiklar, videoinspelningar och dylikt i SPFL eftersom de har stort förtroende för Skolverket och litar på att de har gjort en gallring av materialet. Dock förekommer det att de är kritiska till att materialet är föråldrat eller redan välkänt. Det arbetssätt som finns i satsningen SPFL har förstärkt det kollegiala samtalet och samarbetet mellan lärare. Därmed har också lärarnas kritiska förhållningssätt generellt förstärkts. Enligt såväl lärare som rektor råder ett öppet klimat på skolan. Lärare delar med sig av ny kunskap och diskuterar detta både på möten och i mer informella sammanhang. Lärarna tar del av ny kunskap via flera olika informationskällor såsom myndigheters nyhetsbrev, sociala medier,

1. Specialpedagogik för lärande är enligt Skolverket en kompetensutveckling för alla grundskollärare, där de tillsammans med kollegorna får tid att diskutera och pröva specialpedagogiska metoder och arbetssätt. Syftet med Specialpedagogik för lärande är att stärka den specialpedagogiska kompetensen i skolan så att fler elever når målen, lärarna får ökade kunskaper om specialpedagogiska förhållningssätt, metoder och arbetssätt samt om att utveckla undervisning och lärmiljö för att möta elevers olika behov och förutsättningar

digitala plattformar med mera. Rektorn följer på medarbetarsamtalen upp att lärarna håller sig uppdaterade när det gäller relevant pedagogisk forskning och det material som ligger till grund för utvecklingsarbeten.

Lärarna på Toltpsskolan delar erfarenheter med varandra dels genom arbetet med SPFL men också genom ämnesgrupper. Dessa består av lärare från olika årskurser som undervisar i samma ämne. Deltagarna i de olika ämnesgrupperna träffas och arbetar till exempel med att rätta nationella prov tillsammans och att bygga upp en röd tråd i undervisningen vid skolan. I samband med detta diskuterar de också erfarenheter från undervisning i respektive ämne. Några lärare deltar också i något av de nätverk som finns i Mölndals kommun till exempel gällande elevråd, fritidshem och ämnen. Dock menar lärarna att ämnesnätverken "kommer och går" vilket innebär att de inte riktigt vet hur länge respektive nätverk kommer finnas kvar.

Mölndals kommun

Huvudmannen skapar förutsättningar och arbetar för att utbildningen i grundskolan, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Det finns fungerande strukturer för att huvudmannen ska kunna hålla sig informerad om situationen på varje skola. Till exempel genomför huvudmannen uppföljning av resultat och analys av genomförda enkäter. Representanter för huvudmannen genomför verksamhetsbesök på skolorna för att skapa en fördjupad förståelse för situationen och behoven där. Rektorn vid Toltpsskolan berättar att huvudmannen ger ett bra stöd när det gäller att identifiera utvecklingsområden och att huvudmannen har god kännedom om skolan och dess behov. Vidare genomförs rektorsmöten en gång i veckan där bland annat verksamhetschefen deltar. Med jämna mellanrum möts rektorerna i lärgrupper, det vill säga fasta grupper med 5-7 rektorer i varje grupp. Lärgrupperna har till exempel arbetat med digitalisering, dilemmafrågor och coachning samt litteraturdiskussioner. Lärgrupperna utvärderas varje år och rektorerna är delaktiga i vilket innehåll lärgrupperna ska arbeta med. Utifrån önskemål och behov från rektorerna gör verksamhetschefen ett kalendarium för nästkommande år. Inför kommande termin ska lärgrupperna bland annat arbeta med "tillitsbaserad styrning". Förvaltningschefen berättar att Stadsdirektören har väckt frågan om ett nytt styrsystem i kommunen och att det har fått till följd att skolförvaltningen arbetar med att bygga upp system för tillitsbaserad styrning. Det har inletts genom att verksamhetschefen och rektorerna läser en bok i ämnet och sedan diskuterar hur det skulle kunna gestaltas i den egna verksamheten. Kommunen har kontakt med Förvaltningshögskolan på Göteborgs universitet för att koppla arbetet till forskning. Rektorn vid Toltpsskolan pekar på lärgrupperna som något utvecklande och viktigt för alla rektorer.

Ansaret för att stödja arbetet med att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ligger i nuläget på förvaltningsledningen. Den har vid tillfället för granskningen nyligen omorganiserats för att vara mer funktionell och överensstämmer med de nuvarande behoven och kraven. Kommunen arbetar nu med att inför rekryteringar identifiera vilken ytterligare kompetens som behöver tillföras förvaltningen.

Huvudmannen har samverkan med forskare kring ett digitaliseringsprojekt som genomfördes föregående läsår. Detta projekt är ännu inte avslutat. Vidare är förvaltningens kvalitetsledare för grundskolan disputerad. Han deltar i och tillför vetenskaplig kunskap och perspektiv på rektorsmöten. Till exempel ska rektorsmötet nästkommande gång ta upp genusfrågor med anledning av att kommunen analyserat resultat utifrån ett könsperspektiv. Kvalitetsledaren kommer då bland annat koppla diskussionerna till aktuell forskning som han presenterar på mötet. Enligt representanter för huvudmannen finns dock ett behov av att utveckla samarbetet med forskare. Kommunen stödjer bland annat därför initiativ till att få igång praktiska forskning. Det finns intresse för detta i

verksamheterna och ansökningar för att starta sådan forskning har gjorts, men har ännu inte resulterat i något projekt i kommunen.

Granskningen visar att det till vissa delar finns strukturer så att erfarenheter ska kunna utvecklas till beprövade erfarenheter. Det finns till exempel en digital plattform, Pedagog Mölndal, där lärare från huvudmannens olika skolor kan dela erfarenheter med varandra. Denna plattform skapades enligt en representant för huvudmannen bland annat för att sprida erfarenheter internt. Plattformen används till viss del för att dela erfarenheter framförallt inom förskolan. Det används också till delar, och kan framledes användas mer frekvent och målmedvetet, också av grundskolelärarna. Dock uppger tjänsteman på förvaltningen att det i kommunen behövs en utveckling av det förhållningssätt som krävs för att i större utsträckning utveckla beprövad erfarenhet.

Representanter för huvudmannen ingår i flera olika nätverk i Göteborgsregionens (GR:s)² regi. De säger att dessa nätverk har stor betydelse för deras arbete och att de används för att pröva och sprida erfarenheter på huvudmannanivå.

Även om det framkommer att rektor och huvudmannen i flera avseende skapar förutsättningar för, och arbetar för, att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet visar granskningen att det finns delar i verksamheten som behöver utvecklas.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att säkerställa att det finns strukturer för att möjliggöra att erfarenheter kan utvecklas till beprövade erfarenheter.

Skolinspektionen bedömer att Mölndals kommun behöver utveckla arbetet med att möjliggöra att lärares erfarenheter kan utvecklas till beprövade erfarenheter.

Grunden för att utveckla beprövad erfarenhet finns genom att lärarna delar erfarenheter med varandra inom den egna skolan och till delar också med lärare på andra skolor. Erfarenhetsutbytet med lärare på andra skolor sker dock inte strukturerat och har ännu inte förutsättningar att kunna vara ett arbete för att generera beprövad erfarenhet. Till exempel är dokumentationen av gjorda erfarenheter och utvecklingsarbete kring dem inte tillräckligt utvecklad för att möjliggöra att erfarenheterna kan prövas av andra lärare. Det saknas tid och arenor för mer strukturerad samverkan med lärare på andra skolor. Inte heller finns motsvarande samverkan med lärare på andra huvudmäns skolor.

Det finns kommunövergripande strukturer för att lärare ska kunna dela erfarenheter med varandra, till exempel en digital plattform, en kompetensutvecklingsdag då lärare kan delge varandra sina erfarenheter samt några nätverk. Men dessa strukturer är inte tillräckligt utvecklade för att lärarna i grundskolan ska kunna generera beprövad erfarenhet. För att lärares erfarenhet ska kunna utvecklas till beprövad erfarenhet behöver den vara prövad, dokumenterad och genererad av många under en längre tid. Enligt rektorn på Toltpsskolan behövs en större uppmuntran/ tid till att dokumentera och möjlighet att, till exempel via nätverk, öva och testa resultat för att nå fram till beprövad erfarenhet. De strukturer som kommunen idag har för erfarenhetsutbyte utgör enligt Skolinspektionens

² Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner i Göteborgstrakten som har valt att jobba tillsammans. GR driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat.

bedömning en god grund för detta arbete men behöver utvecklas för att möjliggöra för lärare att mer strukturerat dela erfarenheter med varandra och så småningom också generera beprövad erfarenhet.

Detta innebär att Mölndals kommun behöver utveckla strukturer som ger lärare möjligheter att ta tillvara på varandras erfarenheter, pröva dem och därigenom så småningom kunna vara delaktiga i att generera beprövad erfarenhet. Vidare innebär det att lärares dokumentation av gjorda erfarenheter behöver utvecklas så att den kan ligga till grund för ett kollegialt samarbete i syfte att generera beprövad erfarenhet. Lärarna behöver arenor och vägledning för att systematiskt dela och pröva erfarenheter de gjort i undervisningen så att de kan utvecklas till beprövad erfarenhet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den (sex månader efter beslutet) ^{13 september} ~~15 augusti~~ 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits och vilka effekter de gett utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post, till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 400-2017:10221) i de handlingar som sänds in. Som stöd för redovisningen kan bifogad mall (Bilaga 2) användas.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Oskar Cliffordson, jurist Magnus Jonasson och utredare Caroline Engskär deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Roland Fallström

Enhetschef

Anna Wide

Undervisningsråd/föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/grundskolans-arbete-for-att-utbildningen-ska-vila-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/>

Bilaga 1: Författningsstöd – Grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Utformningen av utbildningen

Skollagen (2010:800)

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 §, tredje stycket).

Förrarbeten

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet s 223 - 224

Innebörden av begreppet vetenskaplig grund finns utvecklad i förarbetena till högskolelagen. Regeringen anser att de krav som ställs på skolan att ge eleverna förutsättningar att erövra kunskaper blir alltmer omfattande och att det är nödvändigt att ta ställning i etiska frågor inom alla kunskapsområden. Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Att ta ställning i politiska och moraliska frågor kräver också en god kunskapsgrund. De nationella styrdokumentet ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. Detta bör markeras i lagen. Regeringen föreslår formuleringen att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Beträffande formuleringen om att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet", så gäller den, som ovan redovisats, utbildningen i vid mening och utgör en del av grunden för verksamheternas styrdokument.

Offentliga utredningar

SOU 2018:19. Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring s 25 - 27

Vetenskaplig grund

Begreppet vetenskaplig grund definieras inte i skollagen utan har av Skolverket, i linje med propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), preciserats till att arbetet i skolan ska utgå från ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevanta forskningsresultat och beprövad erfarenhet. Skolverket ger följande beskrivning av begreppet: "Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning". Enligt utredningen beskriver denna tolkning närmast ett förhållningssätt till vetenskap – ett forskningsbaserat arbetssätt. Skolforskningsinstitutet särskiljer begreppen vetenskaplig grund och vetenskapligt förhållningssätt. Man understryker att det är undervisningen som bedrivs som baseras på resultat från vetenskapliga studier, både avseende innehåll och hur man undervisar. Ett vetenskapligt, eller kritiskt, förhållningssätt är däremot något man själv utvecklar. Ett vetenskapligt eller kritiskt förhållningssätt bör enligt Skolforskningsinstitutet alla ha i alla sammanhang där man planerar, genomför eller utvärderar sin undervisning. Vad gäller skollagen är det utbildningen som ska vila på vetenskaplig grund. I 1 kap. 3 § skollagen definieras utbildning som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Undervisning definieras som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet är ett begrepp som är särskilt kopplat till yrkesgrupper inom områdena hälso- och sjukvård och skola. Även om uttrycket i sig är komplext så har det tillkommit för att omfatta dimensioner av kompetenser som är av vikt i praktikens utövning till gagn för patienter, elever och studenter (och även anhängiga). Beprövad erfarenhet framställs ibland som att det omfattar allt övrigt som inte täcks in av det som är vetenskapligt grundat.

Det är olyckligt för begreppet får därmed ett otydligt berättigande. Många av de problemområden där den beprövade erfarenheten har bidragit till kunskapsuppbyggande och professionens kompetensutveckling utgör också en viktig grund för identifiering och precisering av forskningsfrågor. Beprövad erfarenhet kopplas ofta samman med lång erfarenhet men bör mer beskrivas genom de professionella erfarenheter som upprepat har identifierats, observerats, verifierats och accepterats av professionen. Den beprövade erfarenheten är i första hand kontextuell och lokal, ofta kollektiv inom en profession och tydligt kommunicerad för att kunna användas av flertalet. Skolverkets definition av beprövad erfarenhet (kunskap som är genererad vid upprepade tillfällen över tid, som är dokumenterad och kvalitetssäkrad) ger lite utrymme för att vidareutveckla och framhålla betydelsen av den erfarenhetsbaserade professionskunskapen. I många undervisningssituationer behöver den beprövade erfarenheten vara vägledande i de fall då vetenskaplig grund inte finns att tillgå. Den beprövade erfarenheten är en värdefull komponent i det dagliga utövandet av lärarprofessionen med konsekvenser för lärande som behöver beskrivas, reflekteras och få acceptans. Den bör också ses som en likvärdig komponent och ett komplement inom praktiska forskning där den i sig kan utgöra en startpunkt för att beforska praktiken.

Ställningstaganden

Skolverket³

Forskningsbaserat arbetssätt

Att arbeta forskningsbaserat innebär att systematiskt undersöka och utveckla den egna verksamheten utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att göra det effektivt krävs ett vetenskapligt förhållningssätt där man diskuterar, kritiskt granskar, använder och utvärderar relevant forskning på utbildningsområdet och annan systematiskt framtagen kunskap.

Forskningsbaserat arbetssätt ställer krav på en hög grad av systematik, begreppsmedvetenhet och struktur. Detta arbetssätt ska inte enbart förstås som att lärlaget sitter ner och diskuterar eller att vi förlitar oss på den egna uppfattningen eller magkänslan. När det gäller att utveckla kvaliteten i undervisningen innebär det att det ska finnas stöd i forskningen för de metoder som skolan använder och de kunskaper som skolan lär ut. Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär alltså att medvetet använda sig av både vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet som bas för det egna kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär att inta ett vetenskapligt förhållningssätt och kan sammanfattas med att man:

- Identifierar, formulerar och löser problem
- Verkar för att bygga kunskap och transparens
- Kritiskt granskar resultat

I det vetenskapliga förhållningssättet är transparens av vikt vilket innebär att vara öppen med metoden man använt för att andra ska kunna förstå och utvärdera hur man kommit fram till resultaten.

Systematiskt kvalitetsarbete och forskningsbaserat arbetssätt – inte samma sak

Grunden för det forskningsbaserade arbetssättet har likheter med det som i skollagen benämns systematiskt kvalitetsarbete. Ofta är det inom ramarna för skolans systematiska kvalitetsarbete som ett forskningsbaserat arbetssätt kan appliceras. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning.

En viktig skillnad är dock att kvalitetsarbetets syfte är att utveckla verksamheten för att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas, medan syftet med det forskningsbaserade arbetssättet t.ex. kan vara att öka kunskapen inom ett för skolan eller förskolan relevant arbetsområde. Systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig form för arbetet med skolutveckling medan forskningsbaserat arbetssätt är mer av en ansats för att undersöka och utveckla. En viktig skillnad är också att det forskningsbaserade arbetssättet bygger på en begreppsapparat där begrepp som knyter an till den vetenskapliga metoden är viktiga inslag.

³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/att-arbeta-forskningsbaserat>

Skolverket (2012). Promemoria om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, Dnr 2012:1700, s. 1 och 4.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Bestämmelsen om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet riktar sig både till dem som utformar styrdokumentet, dvs. riksdag, regering och Skolverket och till enskilda lärare.

Både utbildningens ämnesinnehåll och metod/pedagogik ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarens ansvar och förutsättningar

Enskilda lärare har ansvar för att löpande hålla sig orienterade inom sitt ämnesområde.

Bestämmelsen reglerar indirekt rektorers, förskolechefers och huvudmäns ansvar att stärka lärares förutsättningar att bedriva undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Läro- och lärutbildningen har ett ansvar för att utveckla blivande lärares förmåga att bedriva undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Nyutexaminerad lärares vetenskapliga förhållningssätt kan dock inte förväntas vara färdigutvecklat. Som yrkesverksam bör lärare ges stöd och vägledning från såväl mer erfarna kolleger som från relevant forskning.

Skollagen (2010:800)

Utbildning och undervisning

I denna lag avses med

- undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- utbildning: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannens ansvar för utbildningen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Ledningen av utbildningen

Rektor

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

En ställföreträdare får utses för en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 4 kap. 3 § skollagen ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. (4 kap. 4 § skollagen).

Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning (s 11).

Bilaga 2: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1:

Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att säkerställa att det finns strukturer för att möjliggöra att erfarenheter kan utvecklas till beprövade erfarenheter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3:

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4:
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: